

בש"פ 5066/21 - מדינת ישראל נגד מוחמד חלאף

בבית המשפט העליון

בש"פ 5066/21

לפני: כבוד השופט ג' קרא

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: מוחמד חלאף

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בירושלים במ"ת 47526-05-21 מיום 19.7.2021
שניתנה על ידי כב' השופטת ח' מ' לומפ

תאריך הישיבה: י"ב באב התשפ"א (21.7.2021)

בשם העוררת: עו"ד לינור בן אוליאל
בשם המשיב: עו"ד יחיא מוסטפא

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת ח' מ' לומפ) מיום 19.7.2021 במ"ת 47526-05-21, בגדרה הורה בית המשפט לעצור את המשיב בפיקוח אלקטרוני.

רקע

1. ביום 24.5.2021 הוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים כתב אישום, המייחס למשיב עבירת מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיפים 329(א)(1) ו-329(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בשילוב סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: חוק המאבק בטרור).

עמוד 1

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 24.4.2021, סמוך לשעה חצות, עמדה ניידת משטרה בצומת הרחובות בר לב ופייר ואן פאסן בירושלים. במקביל לכך, החלו להתאסף עשרות פורעים באזור. הם גררו למרכז הניתיב הפונה מערבה פח זבל ירוק, והציתו אותו. באותה העת יצא בגיר יהודי עם כלבו אל עבר ביתו בשכונת שמואל הנביא, לאחר שסיים תפילה בקבר שמעון הצדיק (להלן: הקורבן). בעת שהגיע לרחוב פייר ואן פאסן, פנה הקורבן ימינה לכיוון הניתיב המערבי של הרחוב, כשהוא עובר דרך עשרות הפורעים. משהבחינו בו חלק מהפורעים, החלו לצעוק "זר, זר" וכן "מתנחל, מתנחל" ו"להכות, להכות".

מששמעו כלל הפורעים את הקריאות והבחינו כי לקורבן חזות יהודית, החלו לזרוק לעברו אבנים. הקורבן ניסה להימלט, אך הפורעים רצו לעברו, הקיפו אותו מכל צדיו והחלו לתקוף אותו באגרופים, בעיטות, אלות עץ, אבנים, סלעים, חפצים שונים ושוקר חשמלי. הקורבן ניסה לברוח, אך הפורעים הפילוהו לארץ והמשיכו להכותו בעוצמה. המשיב דחף את הקורבן באמצעות כתפו והיכה אותו באגרופ, והכל מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. כשהחלה ניידת המשטרה לנסוע לעבר רחוב פייר ואן פאסן, הבחינו בכך הפורעים ובהם המשיב, והחלו להימלט.

כתוצאה מהמעשים נגרמו לקורבן חבלות, נפחיות, המטומות וחתכים, ונשברו חוליות בעמוד השדרה שלו. יוער כי כתב האישום הוגש אף כנגד שני נאשמים נוספים, מלבד המשיב, ומייחס להם מעשים פליליים נוספים.

הליכי המעצר עד כה

3. ביום 24.5.2021, בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה העוררת בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים. ביום 30.5.2021 הורה בית משפט קמא על קבלת תסקיר שירות מבחן בעניינו.

4. ביום 29.6.2021 הוגש תסקיר המעצר. מן התסקיר עולה כי המשיב, בן 29, נשוי ואב לשלושה ילדים, מתגורר בירושלים ומנהל עסק. בנערותו הורשע בעבירות סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה והשתתפות בהתפרעות, ואין לחובתו הרשעות פליליות נוספות. שירות המבחן לא הצליח לגבש הערכה אודות רמת הסיכון הנשקפת מהמשיב להישנות התנהגות הדומה למיוחס לו, שכן קיים פער גדול שלא הוסבר בין האופן בו הציג המשיב את עצמו ואת התנהלותו ובין נסיבות מעצרו. לאור האמור לא בא שירות המבחן בהמלצה על שחרור של המשיב ממעצר או על מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

5. ביום 1.7.2021 הורה בית משפט קמא על הגשת תסקיר משלים בעניינו של המשיב. ביום 14.7.2021 הוגש התסקיר המשלים. שירות המבחן חזר על התרשמותו כי לא ניתן להעריך את רמת הסיכון הנשקפת מהמשיב להישנות התנהגות פורצת גבולות ולא עלה בידו להעריך את מידת יכולתם של המפקחים המוצעים לשמש כמפקחים מציגיגבול עבור המשיב. לפיכך, חזר התסקיר על כך שאין בידו של שירות המבחן להמליץ על שחרור המשיב למעצר או על מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

6. ביום 19.7.2021 הורה בית המשפט על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני. בית המשפט עמד על הקושי להעריך את מידת המסוכנות הנשקפת מהמשיב, אך ציין כי בחלופה שהוצעה יש כדי לאיין את מסוכנותו, בהיותה מרוחקת ממוקדי העימות ובפיקוחם של מפקחים המסוגלים לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב.

7. על החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

טענות הצדדים

8. העוררת סבורה כי שגה בית משפט קמא, כאשר הורה על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני, וכי מקומו מאחורי סורג ובריח.

9. ראשית, טוענת העוררת כי מהמשיב נשקפת מסוכנות ניכרת, והוא נאשם במעורבות באירוע ליני', במהלכו הותקף אדם באלימות ובאכזריות ונגרמו לו חבלות משמעותיות. כל זאת ממניע לאומני-אידיאולוגי, כשהאירוע התרחש על רקע מבצע "שומר החומות", כחלק מגל של התפרעויות לאומניות.

10. לשיטת העוררת, אף שתרומתו הפיזית של המשיב לפגיעה בקורבן מוגבלת וחלקו באירוע אינו מרכזי, באירועים מסוג זה אין מקום לתת משקל מכריע לרכיב הפיזי ודי בהשתתפותו הפעילה של המשיב באירוע כדי ללמד על מסוכנותו. הדברים יפים במיוחד, בשים לב לכך שהמשיב הורשע בעבר בעבירות של השתתפות בהתפרעות וסיכון חיי אדם.

11. העוררת מדגישה כי החלטת בית משפט קמא מהווה סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן, וזאת מבלי שהוצגו טעמים כבדי משקל לכך. עוד נטען בהקשר זה כי לפי סעיף 22ב(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) נדרשים טעמים מיוחדים על מנת להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני בעבירות מן הסוג בו נאשם המשיב. בענייננו, כך נטען, לא הוצגו טעמים המצדיקים זאת.

12. בדיון שנערך בפניי ביום 21.7.2021, חזרה באת כוח העוררת על טענותיה. היא הדגישה כי המשיב היה מעורב באירוע חמור, אשר כלל פגיעה באדם על רקע אידיאולוגי-לאומני. עוד הודגש כי החלטת בית המשפט סוטה מהמלצה שלילית של שירות המבחן. בא כוח המשיב הדגיש מנגד כי המשיב לא היה מי שגרם לנזק הפיזי אשר נגרם לקורבן, וכי הגם שהסכים לקיומן של ראיות לכאורה, הרי שהמשיב לא היה במעגל הפנימי של מבצעי העבירה. הודגש כי אף ששירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה, המשיב המציא חלופת מעצר אפקטיבית אשר תפיג את מסוכנותו, חלופה שהתקבלה על ידי בית משפט קמא שלו, ולא לשירות המבחן, נתונה הסמכות להכריע אם יש בכוחה של חלופה זו לאיין את מסוכנות המשיב.

דיון והכרעה

13. לאחר עיון בבקשה ונספחיה, ושמיעת טענות הצדדים בדיון בפניי, שוכנעתי כי דין הערר להתקבל.

14. סעיף 22ב(ב)(1) לחוק המעצרים מורה כי לא יעצר נאשם בעבירה מן העבירות המנויות בסעיף 21א(1)(ג) לחוק המעצרים בפיקוח אלקטרוני, אלא אם שוכנע בית המשפט מטעמים מיוחדים שיירשמו כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם ניתן להסתפק במעצר כזה. סעיף 21א(1)(ג)(2) לחוק

המעצרים כולל עבירת בטחון, כהגדרתה בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים. סעיף זה מגדיר עבירת בטחון, בין היתר, כעבירת טרור חמורה כהגדרתה בחוק המאבק בטרור. הגדרת עבירת טרור חמורה בחוק זה, כוללת כל עבירה המהווה מעשה טרור שדינה מאסר חמש שנים או יותר.

מעשה טרור מוגדר בחוק המאבק בטרור, בין היתר, כמעשה המהווה עבירה שנעשה מתוך מניע לאומני או אידיאולוגי. כתב האישום מייחס למשיב עבירת חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) ו-329(א)(2) לחוק העונשין, ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, אשר קובע כי העובר עבירה שהיא מעשה טרור, דינו כפל העונש, אך לא יותר מ-25 שנה. בנסיבות אלה, ובהינתן הגדרת עבירת טרור חמורה בחוק המאבק בטרור, הרי שמיוחסת למשיב עבירת טרור חמורה, המקימה לפי חוק המעצרים חזקת מסוכנות. בהיעדר טעמים מיוחדים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של המשיב, לא מצאתי כי עלה בידי המשיב לסתור את חזקת המסוכנות הסטטוטורית. בכך די כדי לקבל את הערר ולהורות על המשך מעצרו.

15. זאת ועוד, הלכה היא כי סטייה מהמלצה שלילית בתסקיר מעצר תיעשה רק באופן חריג, מקום בו קיימים טעמים כבדי משקל המצדיקים זאת (ראו, למשל: בש"פ 2679/21 מדינת ישראל נ' אבו סבייה (29.4.2021)). למעשה, בנסיבות בהן לא עלה בידי המשיב לסתור את חזקת המסוכנות, יש צורך בהמלצה חיובית, חד משמעית ובלתי מסויגת של שירות המבחן על מנת להצדיק נקיטה בחלופת מעצר – וזאת שכן תנאי ראשון ובסיסי, על מנת שבית המשפט יורה על מעצר בפיקוח אלקטרוני, מצוי ביכולת בית המשפט לתת בעצור אמון (ראו, למשל: בש"פ 2662/21 דוידוב נ' מדינת ישראל (23.4.2021)). בענייננו, לא מצאתי כי הוצגו שיקולים כבדי משקל, אשר מצדיקים את העברתו של המשיב ממעצר מאחורי סורג ובריח למעצר בפיקוח אלקטרוני. זאת, בפרט בהינתן תסקיר שירות המבחן. לא השתכנעתי כי ניתן לתת בעצור את האמון הנדרש על מנת להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

16. למעלה מן הצורך, יוער כי בעבירות שבוצעו במסגרת לינץ', על ידי המון זועם, ממדים ייחודיים לעניין אומדן מסוכנותו של חשוד או נאשם. לעיתים קרובות, לחלק ניכר מן הפרטים המרכיבים את ההמון הזועם, תרומה פיזית שולית לתוצאה. אין בתרומה שולית זו כדי ללמד בהכרח על היעדר מסוכנות. מי שנוטל חלק באירוע תקיפה כזה באופן אקטיבי, ותורם את חלקו לו, הוא ככלל אדם מסוכן. המסוכנות גוברת בהינתן הרקע הלאומני-אידיאולוגי לאירוע, וזאת בפרט כאשר האירוע בוצע על רקע מתיחות ביטחונית מיוחדת (ראו והשוו, למשל: בש"פ 4172/21 זעטרי נ' מדינת ישראל (21.6.2021)). עצם נכונותו של המשיב ליטול חלק באירוע שנועד לפגוע באדם חף מפשע על רקע גזעני, מלמדת על מסוכנותו של המשיב ועל היעדר מוראו מן החוק (ראו והשוו: בש"פ 748/13 פלוני נ' מדינת ישראל (28.2.2013)). בנסיבות אלה, מצאתי ממש בטענת העוררת, כי העובדה שחלקו הפיזי של המשיב בפגיעה בקורבן אינו רב, אינה מלמדת על היעדר מסוכנות.

17. סוף דבר, הערר מתקבל. המשיב יעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו בת"פ 47450-05-21.

ניתנה היום, י"ד באב התשפ"א (23.7.2021).

ש ו פ ט